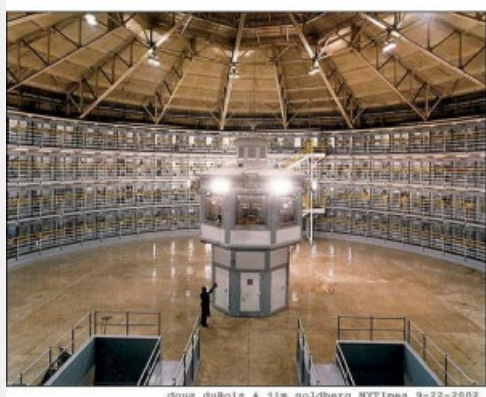

Αιμιλία Καραλή

Σε μια αρένα όπου (παρα)βιάζεται συνειδητά και εκούσια από τους παραγωγούς και τους παίκτες της εκπομπής κάθε ανθρώπινο δικαίωμα, δημιουργείται πρόβλημα, μόνο όταν υπερβαίνονται ακόμα και τα όρια που οι νόμοι και του αστικού συστήματος έχουν ορίσει.

Έχει και άλλες φορές επισημανθεί ότι οι δυστοπικές κοινωνίες στις οποίες βασίζονται γνωστά λογοτεχνικά έργα έχουν ξεπεραστεί από την πραγματικότητα για την οποία προειδοποιούσαν. Τόσο το 1984 του Όργουελ (1948), όσο και Ο θαυμαστός καινούριος κόσμος του Χάξλεϋ (1932) ή το Φαρενάιτ 451 του Μπράντμπερ (1953) –για να περιοριστούμε στα πιο γνωστά του είδους– «προειδοποιούσαν» για την εκχώρηση των ελευθεριών σε αυταρχικές εξουσίες που είτε μέσω του φόβου είτε μέσω της «διασκέδασης» θα κυριαρχούσαν στους υπηκόους τους.

Σήμερα, τα τρία αυτά μυθιστορήματα θα μπορούσαν να αποτελέσουν ένα ενιαίο αφήγημα στο οποίο τα βιβλία αχρηστεύονται, γιατί δεν υπάρχουν πρόθυμοι να τα διαβάσουν· η πληροφόρηση και καθοδηγείται αλλά και το ασήμαντο εξισώνεται με το πρωτεύον· ο πόνος μαζί με την απόλαυση ανόητων προγραμμάτων θα συνυπάρχουν, καθώς αποτελούν εργαλεία της εξουσίας να εξαλείφει τις αντιστάσεις και την κριτική σκέψη. «Ο θαυμαστός καινούριος κόσμος» του «1984» καίγεται στους «451 βαθμούς Φαρενάιτ» και δημιουργεί τις αρχές του 21ου αιώνα. Πρέπει, μάλλον, να αντικατασταθεί η προειδοποιητική σημείωση που υπάρχει στις αρχές πολλών κινηματογραφικών και λογοτεχνικών έργων: κάθε σύμπτωση με πραγματικά πρόσωπα και γεγονότα είναι τυχαία. Άραγε, δεν υπάρχουν τελικά συμπτώσεις αλλά μόνο νομοτελειακές πορείες;

Ας σκεφτούμε, λοιπόν, το πρόσφατο γεγονός που «τάραξε» τη μιντιακή επικαιρότητα. Ο «άντρακλας»-παίκτης (και παίγνιο) του ριάλιτι Big Brother άνοιξε το στόμα του και τα φαντασιακά του παντελόνια και ξεστόμισε όχι το υποσυνείδητο αλλά το συνειδητό του: ο ίδιος είναι δοχείο που αδειάζει και η γυναίκα –ποτέ χοντρή– το αναγκαστικό του απορριμματοφόρο. Δεν νομίζω ότι υπάρχει πιο παραστατική ομολογία αυτογνωσίας από αυτήν. Το πρόβλημα είναι ότι αυτό που «κανονικά» είναι ντροπή διακηρύσσεται ως προσόν και αρετή, κι αυτό δεν μπόρεσε να ανεχτεί και το σύστημα που έχει μετατρέψει τον εφιαλτικό Μεγάλο Αδελφό του Τζ. Όργουελ σε κερδοφόρο τηλεοπτικό σόου.

Σε μια αρένα, δηλαδή, όπου (παρα)βιάζεται συνειδητά και εκούσια από τους παραγωγούς και τους παίκτες της εκπομπής κάθε ανθρώπινο δικαίωμα, το πρόβλημα δημιουργείται, όταν υπερβαίνονται τα όρια που οι νόμοι και του αστικού συστήματος έχουν ορίσει. Γι' αυτό και η ομοθυμία στην καταδίκη του παίκτη. Είναι σχεδόν βέβαιο ότι θα επιβληθούν πρόστιμα, ενώ το κανάλι, για να μην φύγουν κι άλλοι χορηγοί της εκπομπής, θα «μαζέψει» λίγο τα λόγια των παιχτών, όχι όμως και τον δημόσιο εξευτελισμό της προσωπικής τους ζωής τον οποίο και εμπορεύεται. Εξάλλου και οι καταναλωτές αυτού του θεάματος που –όπως δείχνουν και τα στοιχεία– βάνουν συνεχώς αυξανόμενοι.

Το σύστημα έχει μετατρέψει τον εφιαλτικό Μεγάλο Αδελφό του Τζ.

Όργουελ σε κερδοφόρο τηλεοπτικό σόου

Κι αυτό είναι το μεγάλο θέμα. Η σεξουαλική διάσταση του βιασμού είναι μια πλευρά και αποτέλεσμα μιας συνολικής βίας, παραβίασης της αξιοπρέπειας, της αλήθειας, κάθε σχεδόν δικαιώματος των ανθρώπων σε καθημερινό επίπεδο. Και αντί να γίνεται συνείδηση η ανάγκη και η δυνατότητα για την αντιμετώπισή της γίνεται συνήθεια η εξοικείωση με αυτήν αλλά και η αναπαραγωγή από τα θύματά της. Διαφορετικά πώς μπορούν άνθρωποι να ανέχονται και να συμβιώνουν κυνικά και μοιρολατρικά με την καθημερινή εξαθλίωση, την ανεργία, τη φτώχεια, την πείνα, τον εξευτελισμό της δημοκρατίας, την περιστολή των ελευθεριών, την απαξίωση της ζωής; Ο θάνατος των υψηλών ιδανικών και αξιών είναι αυτός που δίνει ζωή πια σε αυτόν τον πλανήτη, προετοιμάζοντάς και τον δικό του θάνατο.

Επιστρέφουμε στον Μεσαίωνα λένε ειδικοί και μελετητές, παρατηρώντας τα προηγούμενα. Μα ο Μεσαίωνας, με την έννοια των σκοταδιστικών αντιλήψεων και πρακτικών, δεν έφυγε ποτέ. Γνωρίζει υφέσεις και εξάρσεις. Γιατί τότε σταμάτησαν οι πόλεμοι, η φτώχεια, η προσφυγιά, η δύναμη των εξουσιών; Όπως δεν σταμάτησαν να υπάρχουν και όσοι αντιστέκονται σε αυτά. Οι μορφές του ιεροεξεταστή Τομάς Τορκουεμάδα και του εξεγερμένου Τζορντάνο Μπρούνο παραλλάσσονται ανάλογα με την εποχή. Μόνο που όλο και λιγοστεύουν πια οι αντιστάσεις ή δεν έχουν τη διάρκεια, το βάθος, την τόλμη και τη δύναμη που χρειάζεται για ν' αλλάξουν οι κοινωνίες όπου γης.

Πηγή: [PRIN](#)